

FiiLDE ÇATI

2023 TAYFA

2. BÖLÜM

ÖZNE - YÜKLEM İLİŞKİSİ

ÖZNESİNE GÖRE FİLLER

(-I-, -n-, -ş-)

ETKEN FİİL

Öznenin yaptığı işi anlatan fiillerdir. Etken fiilin yüklem olduğu cümlelerde özne, işi bizzat kendisi yapmaktadır.

Tavan arasına sakladığı tabloları temizleyip duvara astı.

ETKEN FİİL

Otobüsümüz bu kez mola yerinde fazla durmadı.

Gürültü yapmamaları için sokaktaki çocukları uyardı.

Odaya girdiğimizde tüm eşyalarını etrafa saçtığını gördük.

EDİLGEN FİİL

Edilgen eylem "-l-, -n-" ekleriyle türetilir ve cümleye "başkası tarafından yapılma" anlamı katar.

Edilgen eylemin yüklem olduğu cümlelerde sözde özne vardır.

Annem, evdeki gereksiz eşyaları attı.

Evdeki gereksiz eşyalar atıldı.

EDİLGEN FİİL

Bu projeye ilgili tüm raporlar genel müdüre sunuldu.

Tören nedeniyle bayraklar yarıya indirildi.

Kredi için bankaya gerekli başvurular yapıldı.

Sınav süresi bitmeden sınıftan çıkmamız gerektiği söylendi.

DÖNÜŞLÜ FİİL

- ✓ Özne, yüklemde belirtilen eylemi hem yapıyor hem de yaptığı eylemden etkileniyorsa "dönüşlü eylem" denir.
- ✓ Dönüşlü eylemler "-l-, -n-" ekleriyle türetilir ve cümlede gerçek özne vardır.
- ✓ Dönüşlü eylemin yüklem olduğu cümlelerde "kendi kendine yapma" anlamı vardır.

Gün boyu ağır yükler taşımaktan çok yorulmuştu.

DÖNÜŞLÜ FİİL

Sınavı kazandığımı duyunca çok sevindim.

Delikanlı yeni tanıştığı insanlarla konuşmaktan çok çekiniyor.

Babası görevi nedeniyle birçok şehirde bulunmuş.

Sarsıntıyı duyunca telefona sarıldı.

EDİLGEN FİL / DÖNÜŞLÜ FİL

Okulun spor salonunun camları kırılmış.

Ayça söylediklerime çok kırılmış.

Elektrikler kesilince çamaşırlar elde yıkandı.

Spordan sonra yorgunluğunu atmak için güzelce yıkandı.

Öğretmenimizle bayram için sınıfı süsledik.

Cadde ve sokaklar bayraklarla süslendi.

Teyzesinin düğünü için saatlerce süslendi.

İŞTEŞ FİİL

- ✓ Eylemde bildirilen iş, oluş ve kılışı birden çok öznenin gerçekleştirdiği fiiller, işteş çatılıdır.
- ✓ İşteş çatılı eylemler "-ş-" ekini alır.
- ✓ İşteş fiiller, karşılıklı veya birlikte yapma anlamı taşır.

Sahildeki bir lokantada buluştular.

İŞTEŞ FİİL

İşteş filler, eylemin yapılış biçimine göre "birlikte ve karşılıklı" işteş olmak üzere ikiye ayrılır.

Liderler tören öncesi kameraların önünde kucaklaştı.

Asansörde kalan çocuklar korku içinde bağışıyorlar.

İŞTEŞ FİİL

Trenden inen yolcularla akrabaları hasretle kucaklaştılar.

Fuar alanında herkes yeni arabanın başına üşüştü.

Trafik kazasından sonra ortaya çıkan masraflar konusunda uzlaştı.

Uçağı geciken yolcular havaalanında bekliyorlardı.

İŞTEŞ FİİL

Kimi işteş fillerde –ş- eki kaynaştığından sözcükten ayrılmaz.

Güreş-, savaş-, barış-, yarış-, kavuş-,...

Birbirine küsen iki arkadaş sonunda barışmışlar.

Sınıfımızdaki iki öğrenci okul birinciliği için savaşıyor.

İŞTEŞ FİİL

Bir fiilin işteş olması için -ş- ekini alması gerekir ancak -ş- ekini alan her fiil işteş değildir.

Çok acıktığından lokmaları çabuk çabuk atıştırdı.

Ana yollara yakın olan semt kısa süre gelişti.